

Κάτι συμβαίνει στα κατεχόμενα

Οι Τουρκοκύπριοι στέκονται πλέον ενεργά απέναντι στην πολιτική και θεσμική επιρροή της Αγκυρας

Του **ΘΑΝΑΣΗ Κ. ΤΣΙΤΣΑ**
th.tsitsas@realnews.gr

Μια σημαντική κοινωνικοπολιτική στροφή συντελείται εντός της τουρκοκυπριακής κοινότητας, με εξελίξεις που δεν περνούν απαρατήρητες ούτε στην Κύπρο ούτε στη διεθνή σκηνή. Τους τελευταίους μήνες, οι Τουρκοκύπριοι εντείνουν την αντίστασή τους απέναντι στην πολιτική και θεσμική επιρροή της Τουρκίας στα κατεχόμενα. Η εξέλιξη αυτή αποκτά χαρακτηριστικά πολιτικής και θεσμικής αμφισβήτησης του πλαισίου που επιχειρεί να επιβάλει η Αγκυρα.

Σημαντική καμπή αποτέλεσε η επιστολή που απέστειλαν 46 Τουρκοκύπριοι πολίτες -μεταξύ αυτών ακαδημαϊκοί, πρώην πολιτικοί και ακτιβιστές- προς τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, **Νίκο Χριστοδουλίδη**. Ζητούν την προσφυγή σε διεθνή νομικά όργανα προκειμένου να εξεταστούν οι ενέργειες της Τουρκίας στα κατεχόμενα: η στρατιωτική παρουσία, η πληθυσμιακή αλλοίωση, ο θρησκευτικός εξαναγκασμός, αλλά και οι παρεμβάσεις στις πολιτικές διαδικασίες.

Το 2025, οι σχέσεις της τουρκοκυπριακής κοινότητας με την Αγκυρα εισήλθαν σε μια περίοδο σοβαρής κρίσης, με κορύφωση τις μαζικές διαδηλώσεις του Απριλίου και του Μαΐου. Οι κινητοποιήσεις είχαν έντονα χαρακτηριστικά αντίστασης απέναντι στην αυξανόμενη τουρκική επιρροή, στην ισλαμοποίηση της παιδείας και στη γενικότερη «κοινωνική μηχανική» που αποδίδεται στην κυβέρνηση Ερντογάν.

Η χιτζάμπ

Η αφορμή δόθηκε όταν οι «Αρχές» του ψευδοκράτους, με επιρροή από την Αγκυρα, αποφάσισαν την άρση της απαγόρευσης για τη χρήση μαντίλας (χιτζάμπ) στα τουρκοκυπριακά λύκεια. Η απόφαση αυτή προκάλεσε την άμεση αντίδραση του εκπαιδευτικού κόσμου, με τις συντεχνίες ΚΤΟΣ και ΚΤΟΕΔΣ να εκδίδουν κοινή ανακοίνωση στις 4 Απριλίου, με την οποία καταγγέλλουν την πολιτική «παρέμβαση στην κοσμική εκπαίδευση και κοινωνία».

Η συγκεκριμένη ενέργεια δεν θεωρήθηκε μεμονωμένο περιστατικό, αλλά ενταγμένη σε μια ευρύτερη στρατηγική εξισλαμισμού της τουρκοκυπριακής κοινωνίας. Σύμφωνα με τις συντεχνίες και τα κόμματα της αντιπολίτευσης, πρόκειται για προσπάθεια αλλαγής της ταυτότητας των Τουρκοκυπρίων, με την Τουρκία να προωθεί ένα μοντέλο συντηρητικής κοινωνίας, σε απόλυτη αντίθεση με την παραδοσιακή κοσμική κουλτούρα των Τουρκοκυπρίων.

Στις 2 Μαΐου, περισσότεροι από 10.000 Τουρκοκύπριοι συγκεντρώθηκαν στη Λευκω-

Οι κινητοποιήσεις έχουν έντονα χαρακτηριστικά αντίστασης στην αυξανόμενη τουρκική επιρροή και στην ισλαμοποίηση της παιδείας

σία, διαδηλώνοντας ειρηνικά υπέρ της κοσμικότητας και κατά της τουρκικής παρέμβασης. Το κεντρικό σύνθημα ήταν «Η Κύπρος θα παραμείνει κοσμική». Στη διαμαρτυρία συμμετείχε πλήθος εκπαιδευτικών, γονέων, φοιτητών και στελεχών πολιτικών κομμάτων όπως τα CTP, TDP, HP, VKP και YKP. Παρόντες ήταν και οι απόγονοι των ιδρυτών της τουρκοκυπριακής πολιτικής, όπως οι **Ραούφ Ντενκτάς** και **Φαζίλ Κιουτσούκ**, ενισχύοντας τη βαρύτητα της διαμαρτυρίας.

Η πρόεδρος της διδασκαλικής συντεχνίας, **Ελμα Εϊλέμ**, τόνισε πως «το θέμα δεν είναι απλώς ένα κομμάτι υφάσματος, αλλά η επιβολή ενός τρόπου ζωής που δεν είναι δικός μας». Κατά την ίδια, η πολιτική της Αγκυρας συνιστά «κοινωνική μηχανική», με στόχο την αλλαγή της πολιτισμικής ταυτότητας των Τουρκοκυπρίων και τη δημιουργία ενός υποταγμένου πληθυσμού.

Η Αγκυρα αντέδρασε με αυστηρότητα. Ο πρώην σύμβουλος του

Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, **Αϊντίν Ουνάλ**, χαρακτήρισε τις διαμαρτυρίες «εθνική απειλή» και έκανε λόγο για ενδεχόμενο νέας «ειρηνευτικής επιχείρησης» στην Κύπρο, αυτή τη φορά όχι εναντίον Ελληνοκυπρίων, αλλά εναντίον των ίδιων των Τουρκοκυπρίων που αντιδρούν στην πολιτική της Αγκυρας.

Ταυτόχρονα, ακροδεξιοί κύκλοι και θρησκευτικοί ηγέτες της Τουρκίας επιχειρήσαν να στιγματίσουν τους διαδηλωτές ως «προδότες του έθνους» και υποστηρικτές της ένωσης με τους Ελληνοκυπρίους. Παράλληλα, το AKP του Ερντογάν προώθησε οργανωμένες αντι-διαδηλώσεις υπέρ της χρήσης της μαντίλας και της τουρκοισλαμικής ταυτότητας.

Στις 2 Μαΐου, περισσότεροι από 10.000 Τουρκοκύπριοι συγκεντρώθηκαν στη Λευκωσία, διαδηλώνοντας ειρηνικά υπέρ της κοσμικότητας και κατά της τουρκικής παρέμβασης. Το κεντρικό σύνθημα ήταν «Η Κύπρος θα παραμείνει κοσμική»

Παρότι τον Ιούλιο δεν σημειώθηκαν διαδηλώσεις αντίστοιχης έντασης με εκείνες του Μαΐου, το πολιτικό και κοινωνικό κλίμα στα κατεχόμενα παρέμεινε τεταμένο, με τις συνέπειες των κινητοποιήσεων να είναι βαθιές και δι-αρκείς. Η δημόσια συζήτηση μετατοπίστηκε. Το αίτημα για μια κοσμική, αυτόνομη τουρκοκυπριακή ταυτότητα ενισχύθη-

κε σημαντικά, σε ευθεία αντίθεση με το όραμα της Αγκυρας για πλήρη ενσωμάτωση του ψευδοκράτους στην Τουρκία. Πολλοί διαδηλωτές κλείσαν ανοιχτά την έννοια του «ανεξάρτητου ψευδοκράτους», ζητώντας πλέον ευθέως ευρωπαϊκό προσανατολισμό και επιστροφή στο πλαίσιο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μετατόπιση

Αναλυτές επισημαίνουν πως αυτή η μετατόπιση αποδυναμώνει το τουρκικό αφήγημα περί λύσης δύο κρατών και ενισχύει τη δυναμική για μια ενιαία, ευρωπαϊκή πορεία του νησιού, για όλους τους Κυπρίους, ανεξαρτήτως εθνοτικής καταγωγής. Παράλληλα, ο εσωτερικός διχασμός της τουρκοκυπριακής κοινότητας βαθιάει. Από τη μία βρίσκονται οι δομές και τα κόμματα που συντάσσονται με την Αγκυρα και από την άλλη ένα διευρυνόμενο μέτωπο κοσμικών, φιλελεύθερων, αριστερών και κεντρώων πολιτών που απορρίπτουν τον τουρκικό έλεγχο και διεκδικούν πολιτική αυτονομία. Η Αγκυρα, από την πλευρά της, συνειδητοποιεί ότι οι πρακτικές της δημιουργούν κοινωνική τριβή και μπορεί να απονομιμοποιήσουν την παρουσία της στο νησί. Η εξέλιξη αυτή, σε συνδυασμό με το αδιέξοδο στις ευρωτουρκικές σχέσεις, εντείνει τις πιέσεις τόσο στο εσωτερικό της όσο και στη διεθνή εικόνα της.

Οι κινητοποιήσεις των Τουρκοκυπρίων το 2025 δεν ήταν απλώς διαδηλώσεις για την εκπαίδευση ή τη μαντίλα. Ήταν βαθύτατα πολιτικές πράξεις αντίστασης απέναντι σε μια πολιτισμική και πολιτική επιβολή. Κατέδειξαν ότι ένα μεγάλο τμήμα της τουρκοκυπριακής κοινωνίας δεν ταυτίζεται πλέον με την Τουρκία και διεκδικεί τη δική του πορεία - κοσμική, ευρωπαϊκή, αυτόνομη. Η Αγκυρα φαίνεται πως υποτίμησε την ισχύ αυτής της αφύπνισης, με πιθανές συνέπειες στο αποτέλεσμα των «εκλογών» στα κατεχόμενα τον προσεχή Οκτώβριο. Ο μήνας αυτός μπορεί να αποτελέσει μια τομή ή μια χαμένη ευκαιρία, με το διακύβευμα να είναι πολύ μεγαλύτερο από το εσωτερικό του ψευδοκράτους.